

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F O R R E L I G I O N O G K U L T U R •

74. ÅRGANG

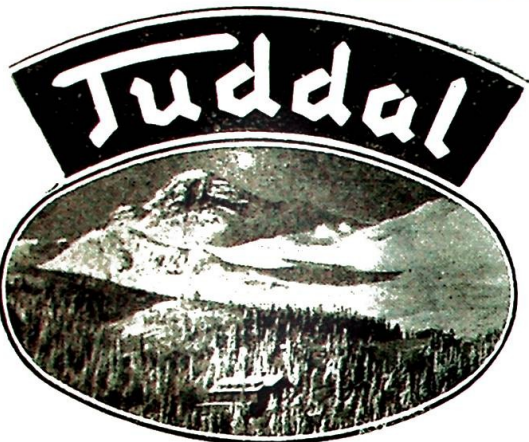
17. MARS 1962

A V I N N H O L D E T :
FOR ELLER MOT UNGDOMMEN - RAPPORT FRA EN SØPPEL-
DYNGE - FASTETIDENS ÅND - FILM - ET PROTESTANTISK
KLOSTER - BLIKK PÅTIDEN - EN BOK OM HELLIGGJØRELSEN

NR

6

NESTE NUMMER UTKOMMER 31. MARS 1962

Søndag 25. mars
og
søndag 1. april
leses det
katolsk messe på
**TUDDAL
HØYFJELSHOTELL**
i Telemark.
Begge søndager
kl. 9.

Gregoriansk sang.

Grammofonplater, lærebøker.
Kyriale - noter og tekster til messens
faste deler, kr. 7.—.

Ny stensilert bokliste gratis.

ST. OLAV BOKHANDEL

Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 31 70

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke
Bispegården
St. Josephs Institutt
Vor Frue Hosp. Nerveavd.
St. Dominikus kirke
Lunden Kloster
St. Elisabethsøstrenes
Pleiehjem	} Oslo
Sta. Katarinahjemmet
St. Franciskus Kirke
St. Franciskus Hosp.
St. Pauls Kirke
Vår Frue Kirke
Marias Minde
St. Franciskusøstre-
nes Moderhus
Øyenklinikken	} Arendal
St. Josephs Hosp., Drammen
St. Torfinns Klinik, Hamar
St. Elisabeth Inst.
St. Mikael's Kirke
St. Mikael's Prestegård	} Hammer-
fest
St. Theresia kirke
St. Franciskus Hosp.
St. Magnus Kirke
St. Magnus presteg.
St. Elisabeth Hosp.	} Hønefoss
Vår Frue Kirke
Bispegården	} Lillestrøm
St. Olavs Kirke,
Bispegården	} Tromsø
St. Olavs kirke
St. Olavs Prestegård	} Trondheim
	} Tønsberg

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 41 79 80

OSLO KATOLSKE MENIGHETSPLEIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.
Akersv. 5, Oslo.

LEGMANNSRÅDET

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME
Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i
Akersv. 5, l. etg. Tlf. 41 04 41.

St. Hallvard Kameratklubb

har møte hver torsdag kl. 19.30, i Urte-
gt. 29, Oslo. Tlf. 68 08 68.

Over til Kombinert!

Forsikringen som gir den beste
beskyttelse når skader inntreffer.

Gulli & Rokk

ASSURANSE

Stortingsgt. 22 - Sentralbord 33 44 00
OSLO

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 18. MARS (2. s. i Fasten):
Ep. I. Tess. 4, 1—7. Ev. Matt. 17, 1—9.
Mandag: Josef, Jesu pleiefar. Øvrige
dager i uken: Ferialdager.

SØNDAG 25. MARS (3. s. i Fasten):
Ep. Efes. 5, 1—9. Ev. Luk. 11, 14—18.
Mandag: Maria budskapsdag. Øvrige
dager i uken: Ferialdager.

SØNDAG 1. APRIL (4. s. i Fasten —
Lætare): Ep. Gal. 4, 22—31. Ev. Joh.
6, 1—15.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME:	Stille	Høy-
	messe	messe
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61	7.00 9.00 9.45 m.eng. pr.	11.00
St. Hallvards kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	8.30 19.00	11.00
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggt. 15, tlf. 55 07 71	8.15-9- 11.30	10.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	—	8.30
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 212355	—	9.30
Lunden kapell, Trondheimsv. 309, tlf. 21 25 87	—	9.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 2209	8.00	10.45
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15410	8.00 9.00	10.30
Vår Frue kirke, Helleveien	—	9.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.30	10.45
HALDEN, St. Peters kirke, Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgaten 113, tlf. 23 75 1	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 5, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgars kirke, Kirkegaten 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemansgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50 793	7.45	10.45
STABEKK: Maria Kirke, Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.40	10.40
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
SYLLING: St. Hallvards kapell, tlf. 84 90 28 (Drammen)	—	—
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordgt. 1, tlf. 11 949		10.45
St. Olavs kapell	8.00	
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegår- den tlf. 21 214	8.30 19.00	11.00
St. Elisabeth Hospitals kapell, Ila, tlf. 20 221	6.15	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegaten 5, tlf. 2779	8.00	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	11.00
ÅLESUND: Vår Frue kirke, tlf. 7558 Mariabeimen, Nørve, tlf. 7184	8.30	11.00
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94. Biskopen og prestegården tlf. 3604	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 2101	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392	— 19.00	10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Pater Hallvard Rieber-Mohn O.P., pater Erik Gunnes O.P.
Redaksjonens adresse: Neuberggaten 15, Oslo NV.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo.

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 31 70.

Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 20 pr. år - Kr. 10 pr. ½ år. Utlandet kr. 24.

Annonser: 10 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 153 21

For eller mot ungdommen?

Efter godt og grundig å ha diskutert Fellesmarkedet, kommer Stortinget med det første til å måtte drøfte et problem av en helt annen natur: De tildels triste fakta som kommer til uttrykk i «Stortingsmelding nr. 51 — «Om barn og ungdom med atferdsvansker». Det skal bli spennende å se om vi i den sammenheng får en virkelig samfunnets selvprøvelse i et spørsmål med dypt alvorlige konsekvenser for menneskers lykke og ulykke, trivsel eller elendighet. Eller om vi, som så ofte før, får en serie partsinnlegg av kulturpolitisk art — typiske for et land der en etterhvert har politisert velferds- og oppdragelsesproblemene så ettertrykkelig at resultatet av diskusjonen kan bli det klassiske: «Pasienten døde — men feberen ham forlot.»

Både psykiatere, sosialkuratorer og prester kunne vel ha ett og annet å fortelle om i hvilken grad det kan føre til uoverskuelig lidelse når et menneske mister fotfestet og likevekten nettopp i barneårene og ungdommen. Her starter i sannhet ofte en kjedereaksjon som fører «straff» over «dem i annet og tredje ledd». Det gjør problemene om den utilpassede ungdommen til et felt som er mildest talt uegnet for kjepphester og vilkårlige eksperimenter — en har hverken råd eller rett til å «ofre» hele kull med ungdommer på avveier som forsøks-objekter i anvendelsen av luftige teorier. Her må en vite hva en gjør. Hvilket kan sies med andre ord: En må ha et avklart forhold til faste normer og verdier.

Det er et utgangspunkt som nok har en sur smak for enkelte — det flytter jo søkelyset, og tildels den anklagende pekefinger, over på oppdrageren og hans svikt. Og her er bekymringen og irritasjonen — under presset av dagspressens farlig ensidige orkestrering av den avsparte ungdommens meritter — iferd med å stige til et noe nær enstemmig klagekor. Disiplinkrisen i skolen, som kan gi seg utslag i at undervisningen umuliggjøres og lærere terroriseres av pøbelstreker, har ført til skarpe ord-dueller mellom tilhengerne av den etterhvert grundig reviderte «frie oppdragelse» og de ofte grovt og fantasi-løst forenklerende tilhengerne av spanskrørets gjeninnførelse.

Forsimplingen av hele kjærlighetslivet hos en ungdom som ganske visst er tidligere seksuelt aktivisert, men sam-

tidig senere menneskelig modnet og ansvarlig enn noen-sinne, fører til at legene slår alarm over stigningen i tallet på kjønnsykdommer hos *mindreårige* her i landet. Og adskillige fornuftige, velmenende foreldre og pedagoger som syntes et sunnere og friere syn på kjønnsproblemene var riktig og menneskelig, sperrer nødvendigvis øynene opp når politirapporter fra norske småbyer som Pors-grunn og Sandefjord opererer med en «havntrafikk» hvor 13—14 års piker fra «gode» hjem trekkes drukne ut av mannskapskayttene.

Endelig er der også den egentlige *ungdomskriminalitet*, som Stortingsmelding nr. 51 må ta særskilt stilling til. Med opplysninger som denne:

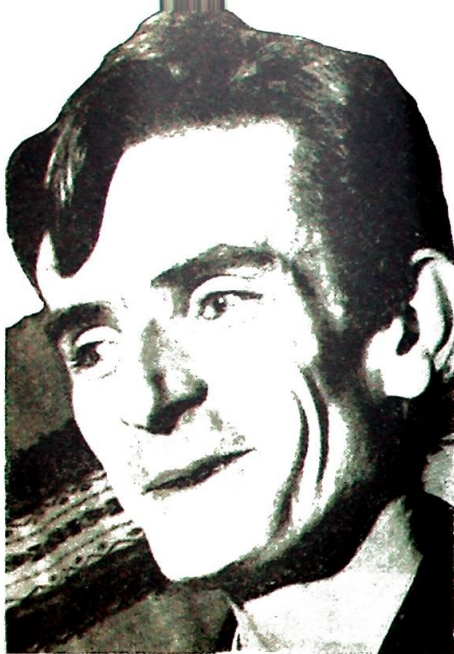
Unge mennesker under 21 år utgjør 55 % av alle som politiet sikter for forbrytelser — i 1958 var ca. 25 % endog under den kriminelle lavalder. At den langt overveieende del av ungdommen idag gir et overbevisende inntrykk av alvor, målbevissthet og hederlighet forhindrer ikke at avvikelserne i stigende grad utgjør en utfordring en må ta opp til ettertanke: Hva er det egentlig som eksploderer i sinnet til den 18-årige biltyven som for 10. gang fremstilles i retten? Hva er det som driver ungdommer til herje- og ødeleggelseslyst overfor lysanlegg og kunstverker? Hvorfor svikter den elementære menneskelighet hos unggutten som «for morro» slår ned den første og beste på gaten og sparkes ham der han ligger?

Ja — hva er det som svikter? Problemet er uhyre sammensatt. Men ungdomsproblemene er bare et ledd i en større enhet: En kulturkrise der sansen for normer og verdier er kommet i glid. Allerede i foreldre- og beste-foreldre-generasjonen ble jo autoriteten overført fra absolutte verdier til et borgerlig adferdsmønster, til en konvensjon: Godt og ondt ble nedskrevet til «riktig» og «galt».

Der ligger en dyp realisme i ungdommens blinde opprør og hatske voldsomhet mot denne nedskrivning. Å innbille seg at nettopp unge mennesker kan uttømme sin sans for livets mening i det å bli «gode samfunnsborgere» (som den norske skole har villet definere sitt formål) er

Ungdommen — realistisk selv i opprøret?

Pater Gérard Protain.

RAPPORT FRA

PATER GÉRARD PROTAIN

Det är den enda riktiga uppgift man har. Å försöka utan ord skapa lite mer Emmaus-anda. Men det är svårt. Det här folket är så onnorlunda, om Du visste var vi längtar hem til Er.

En sak vill jag nu när jag sett den verkliga nöden och det är att Emmaus i Sverige verkligen kan göra något. För hva som behövs är pengar, pengar givna genom arbete och kärlek. Kommer jag hem någon gang (som jag hoppas) skall vi starta i Stockholm, så vi verkligen kan få ihop något. För här är möjligheterna så små.

Ja, Eric, bed för oss mycket. Vi behöver det verkligen nu. Vi ber för Er alle flera gånger om dagen . . . »

Jeg har fått et brev. Det er sendt fra Lima i Peru, fra slummen utenfor byen og det skal til Sverige, på en merkelig måte som jeg skal fortelle om siden har det havnet noen dager hos meg også. Kanskje jeg bare skal gjengi brevet først. Over står det Emmaus tirsdag:

«Kära Erik, tack skall Du ha för brevet. Om du visste vad vi blev glada. Man behöver verkligen känna stöd hemifrån. Här känner man sig fruktansvärt ensam. Det är hårt. Värmen är enormt pressande här i öknen, man törstar, och så får man ej dricka vattnet för att ej bli dålig i magen.

Nöden er gränslös, vi har varit på El Monton ett par gånger. Man tror ej det är sant. Här behövs verkligen hjälpen, tänk vilken uppgift Ni har därhemma.

Härute i öknen bor ett 15-tal lumpsamlare som samlar lump (filler) och håller på att bygga ett hus för barnen att sova i. Även förhållandena här är beklämmande. Dess små föräldralöse pojkar som klarer seg nästen själva jobber hårt från morgon till kveld fast de bare är mellan 5—14 år. Lumpen ger dåligt. Det är fattigt även här. Det behövs pengar. Pengar från Sverige — kläder.

Svalorna gör ett bra arbete här särskilt de som varit länge. Vad som behövs är barnkära kvinnor som verkligen kan ta hand om barnen. Her ute var det en 20-årig pojke som ensam har hand om dessa 50 pojkar. Så du kan tänka Dig att det gjorde gott när Inga kom. Min uppgift är ej så stor, bara att söka sätta lite fart på arbetet — och skapa litt glädje, de verkade rätt övergivna när vi kom, men nu har de liksom gnistat till.

Disse unge brevskrivende svenskene, og allerede nu er det en norsk pike der borte, en annen «flyver» efter just nå, er med i bevegelsen *Svalene*, en gruppe unge mennesker. Hva gjør de egentlig? De gjør en innsats mot nöden i verden, inspirert av abbé Pierre og hans Emmaus-bevegelse som har omdannet uteliggere og alkoholikere, menneskevrak som ingen hadde bruk for, til hjelpere for andre som har det enda verre. Vi kan ikke kjøpe oss fri med penger. Det eneste som hjelper er aktiv kjærlighet. Svalene setter i gang hjelpetiltak i nødlidende områder hvor ungdom fra Europas velferdsstater i ett eller to år deler befolkningens kår og hjelper til selvhjelp.

Svenske «svaler» i den barnekrybben de har reist i Lima.

en meget nærsynt nedvurdering av både ungdommen og menneskelivet. Det koster knuste ruter. For den ene ting ungdommen *ikke* tilgir oppdrager-generasjonen, det er det forræderi mot livet og oppdrager-ansvaret som ligger i et sviaktende verdi-engasjement.

Det er såvisst ikke mer pryl og «drill» som skal rette opp skjevvokste ungdommer, men oppdragere som — uten uavlatelig å skjele til lønnsklasse og levestandard — brenner hensynsløst selvfornektende for både tidløse verdier og sin konkrete oppgave. De er i høy grad mangelvare — vår samfunnstype fremelsker dem simpelthen ikke. I «nøytraliteten»s navn legges nettopp engasjementet og

de absolutte verdi-normene så altfor ofte på is. Uviljen mot for eksempel kristne initiativer i den sosiale sektor, som nylig når det gjaldt familierådgivningen, taler her sitt tydelige sprog.

Det vil kreve en ny innstilling på mange hold om vi skal få disse problemene under kontroll. Og det vil koste penger — mange penger. Trolig fler enn mange vil ofre. Men hva leste vi ikke forleden, da vi i pur distraksjon kom til å kaste et blikk på sports-siden i en avis? Oslo må få kunstfryst skøytebane til 10 millioner, sto det. «Må» sto der faktisk.

I all verden —

HRM.

EN SØPPELDYNGE

INTERVJUET AV ÅGE RØNNING

Svalenes «historiebok» er kort:

Våren 1960 kom de første svenske Svalor til hovedstaden Lima i Peru hvor tusener av mennesker lever i skitt, sult og elendighet i og omkring byens søppeldyng. Vel 250 barn har allerede fått plass i spebarnkrybber og barnehaver, mødre får opplæring i søm o.l. Boligbygging og innsamling av filler og skrap blir organisert for å finansiere virksomhetene. Mer enn 25 unge kvinner og menn, hovedsakelig svensker har Svalorna sendt til Lima. Nu planlegges lignende tiltak i India. Den norske foreningen Svalene har i samarbeide med svenskene høsten 1961 sendt den første norske Svale til Peru, hun skal virke der i to år.

I de svenske universitetsbyene Lund og Uppsala er opprettet et Emmaus etter mønster fra Paris. Menneskevrak får her chance til menneskeverdig tilværelse, samtidig som de også er med på å støtte Svalornas arbeide ute i verden.

Det høres så dyktig, så imponerende og likevel er det så vanskelig å forstå. For selv om det kanskje bare tar noen døgn fra Oslo til Lima, eller kortere, med moderne superfly, så er det to verdener som ligger adskillig lenger fra hverandre. Folk sier begeistret når rommenn skytes ut at «skjer det ikke fantastisk mye spennende i våre dager», det dirrer rent i kroppen deres av en spenning de visst ikke får her. Men at unge skandinaver forlater kjøttgrytene og gir to av sine dyrebare unge år til et oppofrende liv på Limas søppelhauger, er ikke det også en ganske stor ting? Det er etter hva man måler med naturligvis. Raketter er jo dyre, i *la barriada*, slummen i Lima, trenger sosialarbeiderne stakkars 7 000 kroner måneden nu for å redde hundrevis av barn fra et økonomisk og moralsk helvete som vi knapt kan forestille oss.

Nylig møtte jeg en kjent figur fra Limas søppelhaug her i Oslo, den franske presten fader *Gérard Protain*. Og det var av ham jeg fikk låne brevet til Eric, egentlig en kopi visst. Jeg hadde også bare såvidt hørt om nøden i Lima, hørt det på den abstrakte måten vi tross alt ofte hører om slike ting på. Jeg satt på et værelse og ventet på ham, utenfor skyndtet unge, glade mennesker seg i skiutstyr på vei til Majorstuhuset og Holmenkollvognene, det var sol og hvit sne og fem, seks kuldegrader. Slikt som kalles sundt vær. Værelset jeg satt i var godt oppvarmet, jeg hadde spist en solid frokost, så kom pater Protain.

Denne katolske presten som nok er blitt noe av et samlingsmerke i Lima-slummen og antagelig ikke bare har venner utenfor slummen, har ofret seg helt for dette spesielle hjelpearbeidet. I Lima forteller de at han går rundt i en overall med en pakke av de billigste sigarettene i lommen, det er *hans* bagasje. Han kommer inn til meg, stopper i døren og smiler, en tynn mann, ikke så høy, han har et digert rødsvart skjert slengt rundt halsen, det får meg til å tenke på en tyrefekter. Han trenger en hårklipp, dressen hans er etter norsk målestokk en simpel hverdagsdress, han virker straks han har satt seg trett og fraværende. Men når jeg sier «fortell meg

Messe i «ørkenen» — før reisingen av boligfeltet «Emmaus» tar til.

om *la barriada*», ler han nesten, men han ler ikke av mitt spørsmål, tror jeg, men av det umulige i svaret. Så begynner han å snakke, de lange hendene tegner i luften.

Det bor 800 000 mennesker i *la barriada*. Det har skjedd en moderne eksplosjon i Lima de siste 10—15 år. Tusener på tusener er kommet inn til hovedstaden hvor all industrien finnes for å få gode jobber. Byen har allerede to millioner innbyggere, men hundretusener lever i sult og nød, tusener i en elendighet som vi knapt kan fatte og måle.

Et av de verste områdene kalles El Monton, det er et veldig søppelberg hvor Lima gjennom århundrer har dynget opp sitt søppel. Her bor vel 5 000 familier i falleferdige blikk- og pappskur mellom skrot og brennende, luktende avfall. Halvville barn sloss med store fete griser om råtne kjøttstykker inne i den stinkende røyken. Spebarn blir funnet i El Montons søppelkasser.

Inn i dette marerittet dro pater Protain, prest i Lima. Han ser på meg:

— Mennesker trenger et minimum av komfort og materiell hjelp før de kan forstå. Jeg forsøkte å få dem til å gifte seg, dagen etter var de likevel forsvunnet. Der det ikke finnes noe fundament av materiell hjelp, der er det ikke mulig å få inn noe av kristen tankegang. En prest vil overalt mislykkes under slike forhold. De kom til meg, men de kom fordi jeg hadde et trekkspill jeg av og til satt og spilte på.

— Jeg så stadig de håpløse tilfellene der på søppelhaugen og ellers i slummen, moralsk fortvilelse, barn som ble truet av faren, mennesker på sulteranden, i håpløshet, helt uten penger, krypende mellom sorte griser. Tusener av familier som levet på under fire kroner dagen.

«Rønnebyen — *la barriada*, er bare et annet navn på fortvilelsen. Jeg taler som øyenvitne, jeg har bodd der i fem år. Jeg levet der som de andre, skaffet meg levebrød på samme måte. Jeg delte innbyggernes gleder, jeg har vært med på deres fester, sett og følt deres splid,

bråket sammen med dem. De betror meg sine klager og sin krangel, om og om igjen må jeg begynne forfra. I kraft av alt dette har jeg fullmakt som talsmann for dem og kan fortelle med kristne brødre og søstre i Norge og andre steder at livet i rønnebyen er et helvete.

— Fullt av materielle kvaler. For et menneske med selvaktelse er det umulig å leve på en inntekt av 4 kroner dagen. Vi har bare råd til rå og tarvelige surrogater som «tidsfordriv», opptog på gatene eller bråkende fyll. Vi mangler alt som gir hvile. Det finnes ikke noe «landskap» der, ikke noe som vokser, det dyreste jeg eier har jeg i en liten krok ved siden av der jeg vanligvis sover, en busk gullregn som jeg har klart å få til å slå rot.

— Andelige kvaler: Ingen vennlighet noe sted. Elen-digheten frembringer det samme hos menneskene som hos dyrene i jungelen, hat, umenneskelig kamp for tilværelsen. Man omgås uten kjærlighet. Man slutter seg sammen for å ødelegge. Man splittes opp i grupper. Man underkaster seg ledere som best uttrykker deres krav og deres hat.

— Lidelsene som følger synd og last. Følgene av sprit-festene, hat og innbyrdes misunnelse. Såkalte hjem som av og til formørkes av fars eller mors periodiske vredes-utbrudd eller svinerier. Dyriske voldsomheter hos mannen, mangel på ømhet, troskap

Han stanser, vi ser på hverandre. Jeg føler meg for mett, for godt kledd.

Han skal videre samme kveld til Emmaus i Lund. Han ber meg skrive at man trenger penger. Han spør ikke forlegent om denne pengehjelpen fra ukjente norske. Her er ikke lenger plass for omstendlige taler. Tusener lever som dyr, vi kan gjøre noe med det.

Han reiser seg, gir meg sin adresse i Sverige, Bergsgatan 7, Lund. Kanskje han snart vender tilbake til El Monton. Ingen vet vel sikkert.

Elske, det er å gi, sier han.

*

Jeg sitter her og skriver dette, jeg skulle ønske jeg kunne gjøre noe annet og bedre. Jeg gir dere bare Svalenes adresser her i Norge, *Vestre Torggata 9 i Bergen* og *Gjørstadgaten 8 i Oslo*. Dere skal også få vite at bidrag kan betales til innsamlingskontrollkonto postgiro 500 220 eller bankgiro 900 220. Arbeidet støttes i Peru av både protestanter og katolikker.

Abbé Pierre, stifteren av Emmausbevegelsen, har sagt: «det er ikke lenger riktig å si at to stormakter står mot hverandre, Øst og Vest. Det stemmer ikke mer. Det er bare én stormakt og den er for øyeblikket den eneste virkelige herre, større enn de to tilsammen og for hver dag som går mer klar over seg selv. Denne jordens stormakt i vår tid er verdens nød. Dere gutter og piker, det er krig i verden. Krig mot verdens nød. Der må vi melde oss.»

Et utdrag av et annet brev fra Lima. Fra en ung kvinne: «Tack så hemskt, hemskt mycket för Ditt brev. Du anar inte så glada vi blev för det. Vi håll på att börja gråta mitt under middagen då vi läste det, av bare glädja»

Har Ni hört något nytt om hur länge det dröjer innan Protain kommer hit? Här tror dom att han kommer om två månader. Är det sant?»

AV
KIRKENS
LIV:

Fastetidens ånd

Hva er fastetidens ånd? Kristus har sagt det i det evangelium Kirken gir oss i messeliturgen ved fastetidens begynnelse: ikke som fariseerne, men i glede, og med den hjertets indre botferdighet og tillitsfulle omvendelse som alene Gud kan veie.

Allerede Esaias tolker med profetisk klarsyn og innsikt Guds krav til det menneske som vil stille seg inn under Guds dømmende og legende hånd. Det er teksten i hans 58. kapitel som vi i fastetiden skal meditere, som et «program» Gud gjennom sitt eget hellige Ord har gitt oss for den «omsinnelse» han venter av oss.

«**O**ppløst din røst som en basun og forkynn mitt folk dets overtredelse og Jakobs hus dets synder! Meg spør de dag for dag, og å få vite mine veier krever de; som om de var et folk som har øvet rettferdighet og ikke forlatt sin Guds lov, krever de av meg rettferdige dommer — de vil at Gud skal komme dem nær.

Hvorfor faster vi, sier de, og Du ser det ikke? Hvorfor plager vi vår sjel, og Du akter ikke på det? Se, på den

«BEN HUR»

«Ben Hur» — den amerikanske super-production med Charles Heston (t.v.) i hovedrollen vises nå i Norge. Den bekrefter ennå engang, at underholdnings- og eventyrfilmer som vil bruke evangeliens stoff, selv respektfullt, gjerne kommer galt avsted.

Historien om Ben Hur er riktig en røverroman for gutter. Det beklemmende ved amerikanernes nyeste filmatisering av sørstats-generalen Lew Wallace's fantasifulle «fortelling fra Kristi tid» er at den snarere synes

dag da dere faster, gjør dere også deres gjerning, og alle deres arbeidere plager dere. Se, for å kives og strides faster dere, og for å slå med gudløshets neve. Dere faster ikke slik at deres røst kan høres i det høye.

For er dette den faste jeg finner behag i, sier Herren — en dag da et menneske bøyer sin sjel? At en bøyer sitt hode som et siv og rer sin seng i sekk og aske — kaller du det en faste og en dag som behager Herren? Er ikke dette den faste jeg finner behag i: At dere løser ugudelighetens lenker, sprenger åkets bånd, slipper undertrykte fri og bryter hver stengsel?

Mon det ikke er dette at du bryter ditt brød for den som sulter og lar den hjemløse stakkaren komme inn i ditt hus — kler en naken når du ser ham og ikke drar deg bort fra den som er ditt eget kjød?

Da skal ditt lys bryte frem som morgenrøden og din lægedom snart spire frem. Din rettferdighet skal frem for ditt åsyn og Herrens herlighet slutte ditt tog. Da skal du påkalle Herren og han skal svare; du skal rope og han skal si: Se, her er jeg! Når du har fjernet hvert åk fra din midte, lar være å spotte og tale ondt, og byr den sultne det som du selv har lyst på, og metter en lidende sjel, da skal ditt lys opprinne i mørket og din natt bli som høylys dag.

Og Herren skal lede deg all din tid og mette deg midt i ørkenen, og dine ben skal han styrke. Og du skal bli som en vannrik have, som et kildevell der vannet aldri tørres ut. Og sønner av deg skal bygge opp igjen ruinene fra gammel tid, grunnvoller som har ligget der fra slekt til slekt skal du gjenreise.

Når du holder din fot tilbake på sabbaten, så du ikke øver ditt yrke på min hellige dag, og du kaller sabbaten en glede, kaller Herrens hellige dag ærverdig, og du ærer den, så du ikke går dine egne veier, ikke øver ditt verk da, eller fører tomt snakk — da skal du glede deg i Herren, og jeg vil la deg fare frem over landets høyder og la deg nyte Jakobs, din fars arv.

For Herrens munn har talt.»

(Profeten Esaias 58. kapitel.)

Fastetiden har alltid vært særlig viet boten og bønne.

fremstilt for elefanter: Lyd, synsfelt, lengde, emosjonelle effekter — alt er overdimensjonert i en teknikk som øver vold på tilskueren — det er med følelsen av å være mørk-banket, brutalisert, støyskadet og rundhjult på sjel og legeme at en vakler ut i vintermørket igjen; urolige for at en aldri mer vil oppfatte en hvisken, en antydning, et fuglekvitter. *William Wyler's* iscenesettelse og bilde-bombardement har nemlig gitt en Middelhavet ned gjennom halsen og slagttummelens røde ketchup til opp over ørene, — en undres på om det er Hollywood eller vi som er gått fra forstanden. Kanskje er befolkningen i USA's storbyer faktisk så blasert at der må så vidt sterke virkemidler til, for å gi den illusjonen av en kunstopplevelse?

Historien om Ben Hur, den jødiske fyrsten som ble galeislave og romersk senator, er fortalt med liv og voldsomhet og — det skal innrømmes — en hensynsløs vilje til overdådig prakt og store opptrinn. Et hesteveddeløp i arenaen er teknisk fremragende laget. Men i de mange voldsscener kommer der nå og da inn et drag av dvelende grusomhet som vekker ubehag.

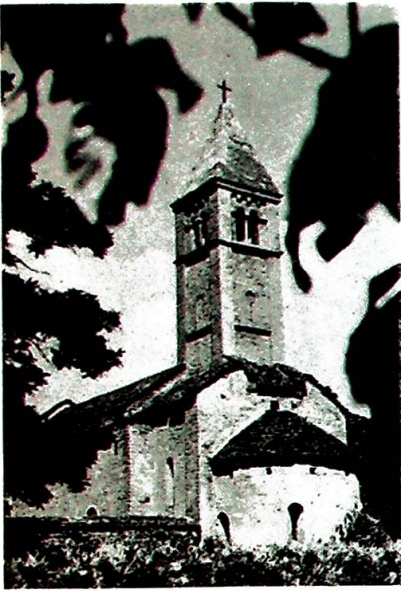
A dskillige scener er inspirert av evangeliens beretninger. De er — som alltid når Hollywood tukler med Bibelen — riktig ufordøyelige. Her er konvensjonelle oljetrykk fra det 19. århundres illustrerte andaktsbøker

blitt «levende» for våre øyne — alt er utvortes. En smiler over det trykte programmets opplysning — blant mye annet skryt — om at «tre vitenskapsmenn, en protestant, en katolikk og en kjenner av jødisk religion kontrollerte produksjonen». Filmen gir ikke noen grunnlag for å anta at noen av de tre «eksperter» har hatt noen sans for hva religion egentlig er. Ulidelige er orgeltonene og «englekorene» når vi skal over på dét register: De bare understreker hvor sjelløs og materiell denne omgang med Jesu person og gjerning egentlig er. Ham selv slipper vi riktignok å se fremstilt av en komediant (Hollywood har senere, i filmen «Kongenes Konge», også gått over *den* strek, med slem resultat), men de ordinære grimaser omkring hans skikkelse, som skal skildre hans virkning på mennesker, er pinlig overflatiske og temmelig sentimentale.

Ser en bort fra disse innvendinger (det er sannelig ikke så lett overfor et *widescreen*-lerret og høytalere som får kinosalen til å dirre!) har en tilbake en slags drastisk *western* som altså utspilles i romerske og orientalske kostymer og i en atmosfære som har mer av amerikansk romantikk enn av klassisk virkelighet. Det er gjennom lange avsnitt ganske spennende.

ET PROTESTANT

SOM ARBEIDER

Taizé-brødrenes kirke er utlånt av den katolske biskop.

Rundt om i den protestantiske kristenhet, og under forskjellige former, spirer klosterlivet igjen. Selv hos våre lutherske medkristne, hvor Luthers personlige og tragiske brudd med ordenslivet måtte komme til å føles nærmest som en norm, ser en klosterlige livsformer søke grobunn. Ifølge en artikkel i «Morgenposten» nylig gjøres der også hos oss i Norge, på gården Sandom i Lom, konkrete forsøk på å bygge opp en kommunitet, med retrett-virksomhet til oppgave, som vil bygge på alle de vesentlige faktorer vi finner i katolsk klosterliv.

I Frankrike og Tyskland er denne protestantiske klosterbevegelsen kommet lengst — ganske særlig er det kalvinistiske klosteret i Taizé noe av et åndelig sentrum både religiøst og intellektuelt. I denne artikkelen, som vi henter fra vår danske kollega «Katolsk Ugeblad», gir sogneprest C a y B e n z o n noen inntrykk fra et besøk i Taizé.

Under et opphold i Frankrike i september ifjor avla jeg et besøk i det protestantiske klosteret i landsbyen Taizé. For å være helt korrekt, må jeg opplyse at en ikke bruker betegnelsen «kloster» for det fellesliv som leves i Taizé, men c o m m u n a u t é — altså fellesskap, fellesliv. Taizé ligger i nærheten av Cluny, den ærverdige gamle klosterruinen, og Autun er nærmeste bispestad.

Da jeg ringte på klokken ved inngangen til den rekke gamle hus som er kommunitetens ytre ramme, kom en broder ut gjennom haven til gitterporten og lukket opp. Jeg fortalte ham at jeg gjerne ville snakke med broder prior. Denne var imidlertid opptatt med en fjernsynsutsendelse til Tyskland som nettopp da fant sted. Men der var en dansk broder jeg kunne treffe — det viste seg å være en teologisk student fra København.

Vi satte oss på kommunitetens veranda, med herlig utsikt til et vidstrakt Bourgogne-landskap: Høydedrag, vinmarker og popler. Den vennlige danske broderen, som ønsket å forbli anonym, fortalte meg om dette «klosterret»s tilblivelse.

Grunnleggeren er en kalvinsk teolog fra Schweitz, R o g e r S c h u t z. Allerede da han var teologisk student i Lausanne i 1939 organiserte han en gruppe kamerater som regelmessig kom sammen til drøftelser og retretter. Denne gruppen kunne minne om en tredje-orden. I 1940

slo han seg ned i den vesle, nesten helt forlatte landsbyen Taizé. I de bygningene han hadde fått overta der, organiserte han i to år et flyktningearbeide.

I 1942, under et opphold i Geneve, sluttet tre studenter seg til ham, og i to år levde de sammen et liv i fellesskap. Etter krigen installerte de seg for godt i Taizé. Flere og flere sluttet seg til, og nå er det 46 som er tilsluttet dette samfunnet. Det vil ikke si at de alle sammen nå oppholder seg på stedet. Omtrent halvparten er sendt ut på en eller annen misjon: I Alger, i Marseille og andre steder. Fra tid til annen samles de i Taizé, for så å dra ut igjen. Her er ikke bare franskmenn, men også schweitzere, hollendere, tyskere, en spanier og altså en dansk. Blant dem som hører til i Taizé er det bare ti teologer, resten går ut fra legmannens forutsetninger for et religiøst liv. Her er en lege som praktiserer blant omegnens befolkning, en meieribestyrer som hver dag må dra til sitt meieri og arbeide der. Der er fire kunstnere, hvorav en lager keramikk; de andre tegner og maler. Videre finnes her et trykkeri og et forlag — Taizé utgir et teologisk tidsskrift («Verbum Caro») og en rekke religiøse bøker.

Kl. 7, 12 og 19 samles brødrene i kirken for å synge officiet, som — i likhet med i våre katolske kirker — vesentlig består av Davids salmer. Teksten synges på fransk, til gregorianske melodier. Biskopen av Autun har stilt den vesle gamle kirken til rådighet for brødrene,

Taizé-klosterets grunnlegger og prior Roger Schutz (sittende) og broder Max Thurian.

PROTESTANTISK KLOSTER

FOR ENHETEN

den er altså dermed en felles-kirke som brukes både til katolsk og protestantisk gudstjeneste.

Der legges stor vekt på nadverdhandlingen. På mitt spørsmål om deres oppfatning av nadveren, hevder broderen at de tror på «realpresensen» — altså på Kristi virkelige nærvær. Han tilføyer: Hva dogmatikken angår, er vi stadig søkende, men når kirken blir gjenforenet vil vi rette oss etter kirkens avgjørelser.

Ømsider var fjernsynsutsendelsen ferdig, så jeg kunne få hilse på broder prior. Han tok ytterst hjertelig imot meg og understreket at han hadde så mange gode venner blant katolikker. Biskopen av Autun viste ham til stadighet den største vennlighet og interesse, og adskillige katolske biskoper hadde avlagt besøk i Taizé, blant annet kardinal Gerlier, erkebiskopen av Lyon.

Formålet med det felleslivet vi lever her, sa han, er å forsøke å arbeide for en gjenforening. Det er vårt første formål. Det andre er å prøve å tale om kristendom til moderne mennesker.

Der ble ikke tid til noen lengere samtale, men jeg ble forsynt med endel skrifter som belyser det livet brødrene lever her. De avlegger *evige løfter*: Lydighet, felleseie og ugift stand. Forut for løfteavleggelsen må de gjennomgå et novisiat, som varer minst to år. Det er grunnleggeren, prior Schutz, som har skrevet dette ordenssamfunnets regel, som er inspirert både av Evangeliet og til en viss grad av Østens og Vestens gamle klosterregler. Den utmerker seg ved sin enkelhet, og går mer ut på å klarlegge i hvilken *ånd* felleslivet skal leves enn på å stille konkrete krav.

Prioren støttes av et råd som han drøfter særlig viktige spørsmål med, selv om det er han personlig som tar ansvaret for avgjørelsene. Regelen innskjerper at brødrene, både når de arbeider og hviler, skal søke styrke i Guds ord. Der pekes på *meditasjonen* (betraktningen) som opptakten til dagens gjerning. Det gjelder å bevare stillhet i sinnet for å «forbli i Kristus». Den kristne glede skal være klimaet for ens tilværelse. Videre fremheves nødvendigheten av å bevare *la simplicité* — enkeltheten og likefremheten — og den rette brorskapets ånd. Om cølibatet heter det: «Selv om dette skaper større mulighet for å vie seg til Gud, kan det bare godtas fordi en der ved blir satt i stand til å gi seg selv til nesten med selve Kristi kjærlighet.» Det heter også at enhver gjest skal mottas som om han var Kristus selv.

Brødrene bærer ikke noen særlig drakt. Men under tidebønnene er de iført en hvit kjortel som ligner vår alba.

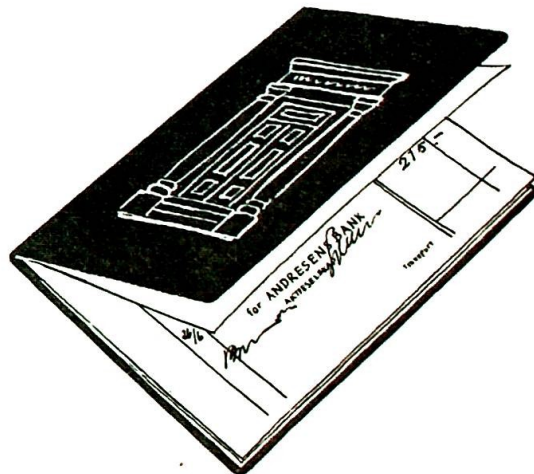
I Grandchamp i Schweitz finnes der et kvinnelig side-stykke til Taizé. Dette samfunnet er oppstått samtidig med Taizé, men uavhengig av det. Senere har søstersamfunnet antatt den samme regel som gjelder i Taizé. Det er verdt å nevne som karakteristisk, at kirken i Taizé er smykket med flere gamle greske ikoner.

Taizé har tatt initiativet til regelmessige studiedager i Cormatin, noen kilometer borte. Her samles en krets som interesserer seg for sosiale og sosiologiske spørsmål. For dette brødresamfunnet søker å skape likevekt mellom livet med Gud i det stille og aktiviteten utad, i levende interesse for menneskers kår.

En av brødrene er kjeramikker.

Ved DÅP eller
KONFIRMASJON

En BANKBOK er
DEN BESTE GAVE

ANDRESENS BANK
AKTIESELSKAP
OSLO

BLIKK på TIDEN

«SØREN»

■ Maleren Henrik Sørensen er gått bort, og mange har hatt et varmt og beundrende ord å si over hans bære. Både som kunstner og som menneske var han ruvende, en festlig fontene av liv og fabulering som kom fra de mange kilder og synsranden han hadde kjent i sitt lange liv. De som kjente ham og holdt av ham vet at en av disse kilder var Assisi — protestanten Henrik Sørensen, som med myndighet og originalitet har skapt vårt slektledds Kristus-skikkelse i norsk luthersk kirkekunst, og som helt fra sine læreår hos Henri Matisse visste så meget om *lys* — var selv blitt truffet av en lysstrime fra den hellige Frans' glorie. Kjærligheten til Frans og hans verden var blitt en del av «Søren»s sinn, og den som av og til besøkte ham i det veldige atelieret i Rådhusets Vestre Tårn husker et hulter-til-bulter-bord med paletter, tuber, avis-klipp, rare steiner og kvister, filler av farget tøy, wienerbrød, Nescafé og — oppslått — *Sabatier's Franciskus-biografi* (ikke egentlig den beste!) som han igjen og igjen leste tilende.

I et minneord ved hans dødsleie forteller vennen Audun Bødtker at Henrik Sørensen i et brev fra Vinje, midt i hans kjære Telemark, skriver: «Jeg har havt så megen glæde af livet og står i så stor taknemmelighedsgjæld til Gud og min stjerne, at kan jeg række en ven en liten blomst som afbetaling på *min gjæld* til min lagnad så er det sandelig mig som skal takke. Jeg er meget optatt med at studere min beundrede Frans af Assisi. For en herre, for et menneske! Han har rent besatt mig.»

Mange husker vel også å ha sett den ranke og statelige gamle Henrik Sørensen med ærbødighet ta del i våre påskennattsgudstjenester, i et hav av tente lys som må ha frydet hans malerøye og varmet et hjerte som stadig pendlet mellom de brunbeiste stuene i Telemark eller Holmsbu og kryptkirken i Assisi.

Hans idé-maleri i sin alminnelighet og hans religiøse maleri i særdeleshet var sjelden hans aller beste, han kunne bli farlig «litterær» på det felt. Men i alt hans maleri var der hos dette opprinnelige og spontane mennesket et ekte drag av *fromhet* — også norsk natur har han som få andre malt med genuin ærefrykt for en Mester-hånd større enn hans egen.

Den som personlig kjente Henrik Sørensen, og som han kalte venn, vet seg rikere ved det. Da vet en også at han — med all sin oppfinnsomme og troiske sjarm — var sky, og bar på store hemmeligheter. Dem aner en noe av, ved å se inn i ett av hans beste landskapsbilder, malt i et motlys som får dalsidens skogsvarte og jordbrune farger til å eksplodere, så skildringen av en alvorstung norsk bygd kan bli til en drøm om himmelriket.

GODT OM DOGMET

■ Svensk kristendom har mange spenninger, en av de mest interessante består mellom forfatteren og presten Olov Hartman og forfatterinnen Gunnel Vallquist — den første like luthersk som den annen er katolsk. Det gir ikke liten appetitt på å lese en kronikk («Svenska Dagbladet» 10. februar) der Gunnel Vallquist anmelder Hartman's siste bok «Stället om törbusken». Og her er noen klipp fra en vurdering som er skrevet med både intelligens og innlevelse:

«Hartman känner och erkänner den vånda som ligger i botten på de allvarliga förnekarnas förnekelse. Men han vet at inte

heller förnekaren, hur mycket han ställa sig utanför tro och kyrka, kan ställa sig utanför passionsdramat: «Ju längre vi går inn i Guds frånvaro, dess längre går vi inn i den natt där Kristus ble förrådd.»

Hartman's kristendom är en existensiell kristendom av samme märk som Pascals. Teoretiska filosofiska innvändningar möts med erfarenhet, med liv: «Börja tala till Gud i stället för att spekulera över honom — så får du se hur det går.»

Ikke minst fengslende blir Gunnel Vallquist når hun gir sin lutherske medkristne en vennlig liten lekse angående dogmet — i en tid da selv troens mennesker ikke alltid er helt upåvirket av tidens vulgære anti-dogmatisme.

«Av någon anledning talar

Hartman en smula lättsindigt om dogmat og de «dogmatiskt fullfjärate». Man kunde önska att resonemanget med kärleksförhållandet hade tillämpats även här. Dogmat bör i själva verket inte ses i något annat sammanhang. Det har kommit til, för att ge svar åt människors oro, åt deras sökande efter sanningen om Gud. Älskar man, blir varje upplysning om den älskade livsviktig. Dogmat lämnar svar på den älskandes frågor om den älskade. Det svarar, liksom sakramenten, mot et livsbehov hos Kyrkan, det har framtingats av många sökares ångestfulla frågor. Vad som för den ena kan verka rätt oväsentlig och som han är bara alltför snar att tänklöst skjuta åt sidan, har för någon annan — många andra — varit en livsfråga och är — redan från denna mänskliga synspunkt sett — värd all respekt.»

Olov Hartman - dogmer er nyttige.

FOR OG IMOT

■ Debatten om Fellesmarkedet, som brer seg både i avisenes spalter og gjennom tallrike foredragsmøter, har hittil beskjeftiget seg forholdsvis lite med sakens *kulturelle* sider — langt mindre enn i for eksempel Danmark. Det er beklagelig. Men til gjengjeld har vi også i det store og hele unngått svartmalingen av det *konfesjonelle* spøkelse i samme forbindelse, som om Roma-traktaten var et Vatikansk forsøk på å lure det protestantiske Norden inn i den katolske fold. Bortsett fra noen leserbrev til pressen som nærmest vekker munterhet (en debattant fant ut at når 666 vitterlig er Dyrets merke i Johannes Åpenbaring må jo uttrykket «De seks» allerede være en pekepinn om hvilken vei det bærer!), har en tatt vår orientering mot en Europa-integrasjon med stor ro hvad dets påståtte religiøse følger måtte være. De fleste har vel vanskelig for å innse at dette problemet hører med i bildet.

At det *indirekte* kan spille en rolle mener imidlertid tydeligvis professor Johan B. Hygen som av ulike grunner er mot tilslutningen, og som om denne særlige side av saken skriver («Vår Kirke» 24. februar):

«Jeg er ikke redd for at evangelisk kristendom ikke skulle ha sannhet og åndsmakt i seg til å stå seg mot Rom — tross alt tankeløst prat om vår kirkes angivelige kulturfattigdom sammenlignet med romerkirkens herlighet. Jeg er også tilhenger av kristent fellesskap og kirkelig samarbeid ut over konfesjonelle grenser, fordi Kristus er større enn alle kirkesamfunn til sammen. Derfor stammer mine betenkeligheter ikke fra noen konfesjonell fanatisme eller mangel på respekt for gode katolske kristne. Men vi kan ikke lukke øynene for det faktum at romerkirken på en helt annen måte enn de protestantiske kirker griper inn i politikken. Katolske politiske partier og fagforeninger er en meget betydelig faktor i de land som hittil dominerer Fellesmarkedet og også heretter vil gjøre det. Jeg er ikke overbevist om at det ville være en harmløs sak for Norge å gi seg inn i et vidtgående avhengighetsforhold til en politisk og økonomisk overledelse hvor denne innflytelse må antas å bli meget sterk.

Kristent samfunn mellom katolikker og protestanter vil alltid

være mulig så langt vårt eget langtfra fullkomne kristne brorskapssinn og romerkirkens sterkt begrensede konfesjonelle toleranse tillater det. Det kan hverken fremmes eller hindres av vår holdning til Fellesmarkedet. Men en endring av vår stilling fra selvstendig protestantisk land til provins i et katolsk-dominert forbund tror jeg ikke ville være til gagn for landet, folket og kirken. At dette syn er utbredt i pietistiske kretser kompromitterer etter min mening hverken standpunktet eller pietistene.»

Mer optimistisk er stortingsmann dr. Per Lønning, som i Fellesmarkedet (som han er for) ser en gunstig utfordring til brytning, konkurranse og berikelse. I hans øyne fortoner det seg som om det vesentlige er det som er felles, ikke det som skiller («Morgenbladet» 24. februar):

«Situasjonen er en utfordring til oss, og det avhenger av oss om vi kan gripe den. Europa-tanken, visjonen av en vesterlandsk kristen kultur med røtter i Palestina og Hellas og med en første felles blomstring i Middelalderen, stavkirkenes og Draumkvedets epoke, som for oss samtidig var en nasjonalt kulturell blomstringstid — burde også for vårt folk være litt av en inspirasjon. Vi går idag i full fart mot en verdenskultur av iovermorgen — dersom vår vesterlandske kultur skal få gitt et vesentlig og varig bidrag til denne, gjelder det at de nasjoner som står for de samme idealer, finner sammen. Ikke for å isolere seg i forhold til den øvrige verden, men for å tjene den. En annen sak er at skal vi ha håp om å hevde og bevare vår kristne og humanistiske kulturarv vis-à-vis truselen fra øst, er felleskapet nødvendig for å avverge politisk undertrykkelse via økonomisk utklassing.

(. . .)

Vi bør ikke ha den mistillit til vår egen arv og våre egne evner, at vi ikke skulle makte å hevde oss i felleseuropeisk selskap. Nettopp for oss som kommer fra de små forhold til de store, er det at de nye muligheter åpner seg.

Enkelte ytrer angst for at det sterke katolske innslag i Mellom- og Syd-Europa skulle bety en trusel mot vår protestantiske kirke. Jeg deler ikke en slik frykt. Den som er overbevist om å stå for noe som er sant, skulle ikke behøve å være redd for en åpen konfrontasjon med andre standpunkter. Tvertimot kan et nærmere møte mellom de to kirkeavdelinger være til gagn for begge. Det er ingen realistisk sjel som regner med at katolisisme og protestantisme i overskuelig fremtid skulle forenes til en kirke. Dertil er det for meget som skiller i oppfatningen av selve kirkens hovedoppgave, forkynnelsen av evangeliet. Derimot bør vi alle innse at de felles røtter er såpass dype at et samarbeide på kulturfronten er både ønskelig og nødvendig.

I dagens verdenssituasjon er der en rekke vesentlige utfordringer som Nordens og Sydens kirker må kunne stå sammen om å møte. Også derfor tror jeg at Fellesmarkedet har sin misjon med sikte på kulturens fremtid — verdenskulturens fremtid.»

KONSILET — SETT UTENFRA

■ I svensk og dansk protestantisme er de høykirkelige bevegelser et levende og bevisst arbeidende miljø — i motsetning til forholdene i Norge, der lutherdommen jo merkbart tar en motsatt retning, i retning av bred- og lavkirkelighet.

I bladet «Re-Formatio», som er organet for den danske høykirkelighet (cf. «St. Olav» nr. 22, 1960), skriver pastor Gerhard Pedersen (her sitert etter «Kristelig Dagblad» for 28. februar i år) noen ord om det kommende kirkemøte som peker ut over 1962, til et perspektiv som ender i de splittede kristnes faktiske gjenforening. De forekommer oss å uttrykke et sinnelag som idag alle kristne burde kunne tilegne seg, uten derfor å gå på akkord med sin tro eller troskapen mot sin kirke:

«Vi er mange katolske, ortodokse og evangeliske kristne, som håber og beder om, at New Delhi, det andet vaticanerkoncil — og de ortodokse biskoppers kommende synode (til hvilken et forberedende møte holdtes på Rhodos sidste efterår) må blive skridt på vejen mod et kommende virkeligt økumenisk koncil, som kan blive hele kristenhedens unionskoncil.

Et sådant koncil vil i sandhed blive et vovestykke, ja, det vil blive noget absolut nyt i kirkens historie. For alle tidligere såkaldte økumeniske konciler har jo været kirkeforsamlinger, som repræsenterede den eneste sande kirke, og hvis pligt det var at fordømme «de andre» som kættere. Det fremtidige koncil vil derimod blive en forsamling af kristne, som under den Hellig-ands vejledning mødes for at genfinde den enhed, som vi mistede

KATOLSK FORUM

DOMINIKANERNES FOREDRAGSAFTENER

Neuberggt. 15, Oslo

Tirsdag 20. mars kl. 20:

NYTHOMISMEN — EN AKTUELL FILOSOFI? ved pater Albert Raulin.

Interessen for filosofi er merkbart stigende også utenfor fagfolkernes krets, ber i landet. Pater Raulin redegjør for hva der egentlig skjuler seg bak begrepet «nythomisme» — navnet på en av de levende og fruktbart skapende tanke-retninger i vår samtid.

Tirsdag 27. mars kl. 20:

EDITH STEIN — FRA KLOSTERCELLEN TIL GASSKAMMERET ved pater Finn Thorn.

Den jødiske filosofen og karmelitt-nonnen Edith Stein, som døde i konsentrasjonsleiren Auschwitz i 1942, er en av de merkeligste og mest fengslende kvinneskjebner i vår tid. Både hennes liv og hennes skrifter peker henne ut som en kristen med et budskap til vår tids søkende mennesker.

25 ÅRS

PRESTEJUBILEUM

Den 27. mars kan dr. theol. J. J. Duin, sognepresten på Hamar, feire 25-års dagen for sin prestevielse, som altså fant sted 27. mars 1937, i Hees ved Nijmegen (Holland). Han kom til Norge i 1939, og har virket som kapellan ved St. Olavs kirke i Oslo, som sogneprest i Porsgrunn og siden 1957 på Hamar. «St. Olav» gratulerer ikke bare den avholdte sognepresten, men også en lærd og verdifull medarbeider!

FASTEPREKNER

i St. Olavs kirke i Oslo hver søndag i fastetiden kl. 19, ved postor Alf Høgh.

18. mars: «Åsyn til åsyn med Gud.»

25. mars: «Gud og Satan.»

på grund af vore og vore forfædres synder. Derfor vil vejen til dette økumeniske koncil være en bodens vej.

Personligt tror jeg ikke, at et sådant koncil vil kunne virkeliggøres, før kirken er i den yderste nød, og der ikke længere er tid eller kræfter til at strides om alle udenværkerne. I den situation må hele den kristne kirke bekende sin tro — især troen på kirkens enhed. Men den må også fordømme. For verden har sine falske lærdomme, som den vil prøve å pådutte kirken. Og midt i kirken er Satan på færde for at fremkalde nye splittelser og derved fordærve evangeliet.

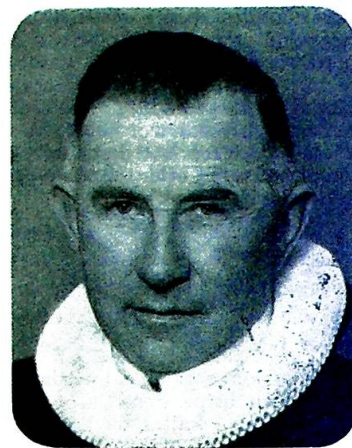
Det er dette koncil, vi skal arbeide frem imod og bede for. Men så må vi også være med til undervejs at bede for og følge alle de anstrengelser, som vore kristne brødre gør for at berede deres kirke til å være med, når Gud lader genforeningens time slå. «Oh, hvilken glæde, hvilken frugtbarhed — også på det sociale og borgerlige område — kan man ikke vente i hele verden, når den religiøse fred bliver genoprettet, når den kristne familie atter er samlet til ét» (Johannes XXIII).»

På den jordbunn spirer, vokser og modnes enheten.

Frater Candidus.

En bok om helliggjørelsen

Forlaget Land og Kirke har nylig påny utgitt avdøde biskop Eivind Berggrav's bok «Helliggjørelse», der den lutherske teologen taler klokt og enkelt om et problem som alltid vil komme opp som vesentlig i trossamtalen mellom protestanter og katolikker. Pater Finn Thorn vurderer Berggravs bok ikke minst under denne synsvinkel, og med adskillig sympati.

Bokflommen før jul er forlengst forbi og døgnets produkter er sunket til bunns, mens noen få bøker blir igjen som milepeler ingen flom kan skylle vekk. En slik bok er Eivind Berggravs «Helliggjørelse». Den har allerede stått sin prøve, siden den kom ut første gang allerede i 1934. Det er en glede igjen å stifte bekjentskap med denne vektige bok om et sentralt kristent anliggende. Der prekes meget om vekkelser i Norge, men mindre om helliggjørelse, derfor er det desto viktigere at vi på ny får Berggravs påminnelse om at uten helliggjørelsens salt mister kristendommen sin kraft. Der er meget å glede seg over i denne bok, som både vitner om en dyp kristen innlevelse, og en sjelden evne til å formidle den til andre. Dette er sjelesorg på det beste, der det sies kloke ord om emner som forholdet mellom forstand og følelse, om trovisshet, om sjelens vintermørke dager, om nadverden, bønn, m.v.

En særlig glede for en katolsk leser er det å konstatere hvor nær opp til katolsk kristendom Berggrav på flere punkter viser seg å stå. Som eksempel kan nevnes det omstridte spørsmål om forholdet mellom Guds aktivitet og menneskets i frelsen. Dette blir jo ofte fremstillet slik, at mens evangelisk kristendom lærer at mennesket frelses alene ved Guds nåde, så lærer katolisismen at mennesket bare frelses hvis det samarbeider med Guds nåde. Berggrav fremsetter sitt syn på saken ved å ta sitt utgangspunkt i Skriftens ord om det paradoksale forhold at vi skal arbeide med frykt og beven på vår saliggjørelse, samtidig som Gud er den som virker både å ville og å gjøre. Paradoxet uttrykker den sannhet, sier Berggrav, at hvis tro skal være en funksjon hos meg, så må den være en aktivitet, fremgått av formælingen mellom Kristus og meg. Jeg må selv være arbeidende, lyder Berggravs ord. Og så fortsetter han: «Er ikke løsningen antydning for oss i Jesu billede om vintreet og grenene? Grenenes celledystem er ikke det blotte passive vacuum. En død podedkvisst kan ha så meget celle-tomrom den vil, den blir ikke gren for det. Rent mekanisk uttrykt er grenenes saftceller et pumpeverk. Deres vacuum gjør at de virker sugende, — det press som derved oppstår, løfter saften til neste celle, danner nytt liv, blomst og frukt. I alle fall: grenene arbeider, de funksjonerer. Rett nok at stammen er suveren og kan eksistere uten grenene, mens grenene ikke omvendt kan funksjonere uten stammen. Grenene er totalt avhengige. Men grenene er ikke derfor passive. De er organismer.

Blir der da en «synergisme», et samvirke mellom Gud og oss? Både ja og nei. Prinsipielt nei, fordi stam-

men er så avgjørende at noe samvirke er umulig i det egentlige. Men praktisk talt ja. Fordi stammens liv ikke blir grenenes uten at grenene selv funksjonerer. Det er først idet grenen funksjonerer at dens forening med stammen fullbyrdes og blir effektiv. Den betydning har dens funksjon.

Troen må altså bli den sjelsaktivitet at vi funksjonerer i Kristus. Her får da hver eneste liten livsyttring av vår organisme sin store betydning: «Den som gjør min Faders vilje». Tro er ikke bare et tilstandsord, men først og fremst et funksjonsord.» —

Jeg har sjelden lest en fremstilling som så klart og nøyaktig forklarer det katolske syn på «samarbeidet» mellom Gud og mennesket i frelsen.

I en bok om helliggjørelse er det selvsagt det Berggrav har å si om denne side av kristenlivet som vekker størst interesse hos leseren. Berggrav er klar over at han her kommer inn på et område der det hefter svakheter ved kristendommen i Norge, særlig den som er preget av pietismens isolasjons-tendenser. Han peker på hvor skjebnesvangert det var da den lutherske pietisme utviklet den negative holdning som består i at de hellige er de som *avstår* fra visse gjerninger og «fornøyelser», og som fører til at Guds barn kjennes fremfor alt på det de *ikke* gjør. Alt dette med adiafora-oppattheten, sier Berggrav, er en flekk på kristenlivet, for det viser at man ikke tror på og ikke har tillit til Anden. Men når så Berggrav fortsetter med å si at dette ikke er annet enn et forvillet munkevesen som her sniker seg inn i evangelisk kristenliv, så røber Berggrav at likeså godt som han kjenner norsk pietisme, like dårlig kjenner han katolsk klosterliv. Men når han så straks etter går over til å si noen ord om askesens betydning i kristenlivet, gir han i virkeligheten uttrykk nettopp for det som er styrken i et sunt klosterliv. «Askese har religiøs verdi», sier Berggrav, «bare når det er avtale med Gud å la noe være.» Men *avtale med Gud* om å la noe være er nettopp en av meningene med *klosterløftene*. Og meget riktig fortsetter så Berggrav: «Det er ikke avholdenheten som har noen verdi, men avtalen. Vi må alle sikkert ha vår askese, for vi er så legemlige og så menneskelige, vi må passe på at vi ikke slår for stort på med frisinn i kristenlivet og derved gir kjødet angrepspunkter. Der er alvor i det å forsage, men der er fremfor alt glede i det, fordi det nemlig er et møte med Gud.» Bedre kan ikke klosterlivet defineres: Et møte med Gud der forsagelsen skaper glede.

(Forts. neste s.)

Jødisk kultur

«Åndelig sett er vi kristne alle semitter!» sa pave Pius XI. engang, som et poengtert uttrykk for sin følelse av kristen solidaritet med det forfulgte jødiske folk under Hitlers «maktovertagelse».

Det uttrykker noe som burde være en selvfølge i et kristenmenneskes åndelige utrustning: Kjærligheten til og respekten for «Guds utvalgte folk» — den nasjon Gud har skrevet sin åpenbaring i, som i en bok åpen for folkeslagene, og der han lot Kristus fødes. Jødisk tro, jødisk bønn, jødisk religiøs geni og skaperkraft inngår som et grunn- element også i kristendommen, selvom det der får en tolkning og en orientering som den mosaiske jøde ikke vedkjenner seg som sin egen.

Det Norske Studentersamfund, som med sine bredt og ærgjerrig anlagte kulturfestener har åpnet sinnene for verdier som ofte unnslipper oss, og som nylig har hatt suksess både med sin Maria-aften og en presentasjon av afrikansk kultur, arrangerer søndag 25. mars en jødisk kulturkveld i Universitetets Aula, et arrangement som har fått navnet «Under Davidstjerna». Formannen i det Kulturutvalget som tar initiativet, Andreas Skartveit, forteller at han har oppnådd å få en forgrunns- figur i nordisk jødedom som dr. Marcus Melchior til å tale, trolig om jødisk innflytelse på europeisk kultur. Ellers blir det et variert og kunstnerisk høytliggende møte med jødisk musikk, rituell og profan, gammel og ny, og med jødisk litteratur, både bibel-tekster og annet.

Så sparsomt som jødene nærer i norsk ånds- og sam- funnsliv er, tror vi dette er en sjelden anledning til å møte noen av de tidløse verdier de er bærere av — en flere tusenårig arv som også vi kristne har meget å takke for og all grunn til å gjøre oss bedre kjent med.

Jødene grenseløse lidelser og uhyrlige ofre i vårt slekt- ledd er et mørkets mysterium vi aldri helt vil kunne fatte — et hatets stormløp mot et folk som også har mottatt store nådegaver i historiens løp. At jødehatet har kunnet rase som det gjorde under Hitlerismen, og endog overleve etterkrigstidens redselsfulle avsløringer, gir oss bare et særlig motiv til her i sympati og respekt å møte noen av de verdier jødene har skjenket menneskeheten.

I denne vektige og dyptpløyende bok forkynner såle- des Berggrav en kristendom der en katolsk leser på en rekke vesentlige punkter kjenner seg hjemme. Jeg kunne ha lyst til å si at hvis man spør hva vi ka- tolikker ønsker for kristendommen i Norge, så vil jeg for min del svare: At den må gjennomsyres av de tan- ker om helliggjørelse som Berggrav i denne bok gjør seg til talsmann for! Som Berggrav selv sier: «Vi her om en landsvekkelse. Ingen har falt på å be om en lands-helliggjørelse av de kristne. Det ville nesten fremkalle et smil. Så langt er vi kommet bort fra genuin kristendom at vi smiler til tanken på å realisere det som betegner summen av den tredje artikkel i vår tro.» — Den tredje artikkel er også artikkelen om kirken. Når alt kommer til alt, så er kanskje for- klaringen på at vi her hjemme er kommet bort fra genuin kristendom å søke i at vi er kommet bort fra den genuine kirke... og at den sanne vekkelse bare vil komme ved en fornyelse av de hellighetens kilder som Kristus har knyttet til sin kirke? Meget i Berg- gravs bok peker i denne retning.

Statsdannelsen Israel er, ved siden av forfølgelsene, det store trekk i vårt århundres jødiske historie. På Israels frimerker finner vi ett av de eldste symboler for jødefolkets arv: Den syv-armede lysestake.

OM TAKKNEMLIGHET

«Barn er takknemlige når julenissen legger leketøy i deres strømper. Skulle ikke jeg være takknemlig når en fe har puttet to deilige ben i mine strømper? Vi takker for de sigarer og morgensko vi får i fødselsdags- gave. Er der ingen jeg kan takke for den fødselsdags- gave at jeg ble født?»

Der er intet menneske som har fortjent noen solopp- gang. Oscar Wilde sa, at solnedganger ikke ble påskjønet etter fortjeneste, fordi vi ikke kan betale for dem. Men vi kan betale for dem — ved ikke å være Oscar Wilde.»

(G. K. Chesterton — Orthodoxy).

I fastetiden og påsken kan man ikke unnvære:

MESSE BOKEN

MISSALE ROMANUM
latin og norsk

for alle dager i kirkeåret, med innføringer og forklaringer
og tillegg av bønner, litanier og kyriale

UTGITT AV OSLO KATOLSKES BISPEDØMME

Gjeteskinn — sort, blått, brunt m. gullsnitt kr. 60
Plast — sort, blått, burgunder m. farvesnitt kr. 40

ST. OLAV BOKHANDEL, Akersveien, 5, Oslo
Telf. 42 31 70

UTLANDET

VATIKANET

Latinen til heder og verdighet.

I en apostolisk forordning, underskrevet av paven den 22. februar, blir det tatt vidtgående forholdsregler for å forhindre at latinen som kirkesprog blir tilsidesatt. Således skal og må all teologisk undervisning foregå på latin, og fullstendig kjennskap til dette sprog må være en betingelse for de teologiske kandidater. Studiekonkregasjonene (det kirkelige «undervisningsdepartement») skal opprette et akademi for latinsk sprogbruk, og akademiet skal sørge for å tilpasse latinen alle moderne sproglige behov. Det heter også at biskopene må se til at ingen, «tilskyndet av et overdrevent ønske om å innføre noe nytt, skriver mot anvendelsen av latin hverken i forbindelse med undervisningen i teologi eller i Kirkens liturgi».

SVERIGE

Katolsk bedriftskapell innviet.

I Rallsta, en forstad til industribyen Hallstahammar nord for Mälaren, ble det forleden innviet et nytt kapell for de derboende katolikkene. Hallstahammar har 700 katolikker, vesentlig utenlandske fabrikkarbeidere; de utgjør 6 % av byens befolkning. Og kapellet var en gave fra arbeidsgiveren, Bultfabrikken. Den største gruppen utlendinger utgjøres av italienerne, og presten i Hallstahammar er også italiener.

KAMERUN

Erkebiskop krever respekt for motstandere.

Nylig omkom en rekke politiske fanger under transport i plombert vogn fra Douala til Yaounde. Fangene var venstreekstremister, til dels terrorister av dem som gjør de indre delene av Kamerun usikre. Flere misjonærer er blant dem som har mistet livet. Da myndighetene imidlertid forsøkte å dysse saken ned ved å la ofrene begrave i all stillhet i en massegrav, protesterte den nyutnevnte innfødte erkebiskopen av Yaounde, Jean Zoa. I den katolske ukeavisen *L'Effort Camerounais* innbød han til høytidelig rekviemmesse for de døde —

«MEN HVEM SIER DERE JEG ER?»

En nøkkel til evangeliene.

Til bruk i ungdomslag og studiesirkler har sr. Marie-Louise O.P. utarbeidet et bibelkurs som vil kunne fåes kjøpt ved henvendelse gjennom Unge Norske Katolikkers Forbund, Akersveien 5, Oslo.

Bibelkurset koster kr. 5, og egner seg utmerket til selvstudium.

for å markere at Kamerun skulle være «et land som respekterer sine sønners liv og rettigheter». Da det ikke lyktes myndighetene å få erkebiskopen til å trekke innbydelsen tilbake, beslaga man avisen og utviste samtidig dens redaktør, den franske misjonæren pater Fernin. Den internasjonale katolske presseunion har protestert overfor Kameruns president mot dette inngrepet i pressefriheten. (KNA)

TSJEKKOSLOVAKIA

Erkebiskop Beran lever.

Den tidligere irske utenriksminister Sean McBride kom nylig tilbake til London etter et besøk i Tsjekkoslovakia

<p><i>Halden-</i> <i>firmaer</i></p>	<p><i>Karl Knap</i> ^{1/5} Tif. 2710 Bygningsartikler — Rør og Maskinforretning Linoleum</p>	<p>ØSTFOLD SNEKKERIFABRIKK Dører — Vinduer — Trapper Kjøkkeninnredninger Tif. 1630</p>
<p>Einar Jonassen KOLONIAL Tif. 1896</p>	<p>Martha Klein Ahlsen Frukt - Sjokolade - Tobakk Tif. 1269</p>	<p>KARL STORM ANDERSEN Fisk - Delikatesseforretning Tif. 1155 - Privat 1159</p>
<p>Gunnar Setterquist Elektrisk forretning. Aut. installatør HALDEN - BERG - IDD Tif. 1981 og 1733 — Storgt. 1</p>	<p>FRIDTJOF NIELSEN Kjøtt- og pølsevareforretning Tif. Forr. 1094 — Privat 1282 Etbl. 1890</p>	<p>Fredrikshalds Meieribolag HALDEN</p>
<p>SIGURD GRØNNERN Manufaktur og utstyr Tif. 2746</p>	<p>A/S HALDENS BRYGGERI</p>	<p>F. JØRGENSEN Aut. rørlegger - Rørhandel Tif. 1844 - 2535</p>
<p>HALDEN FARVEHANDEL A. Sandaker, Torvet Tif. 1264</p>	<p><i>Paul Johannesen</i> <i>Allt i ux og optik</i> TELF. 20 11</p>	<p>Glassmester OSKAR L. HANSEN Alt i glassarbeid og innramming Tif. 2976</p>
<p>CHR. KLEIN Bakeri & Konditori Storgt. 26. Tif. 1118</p>	<p>HALDENS ARB. HANDELSFORENING Alt i gode varer i våre avdelinger</p>	<p>SVERRE BIGUM Kolonialforretning Tif. 1425</p>

i egenskap av utsending fra den britiske organisasjon for frigivelse av politiske fanger. Han hadde fått opplyst at erke-

biskop Beran av Praha var i live og muligens ville kunne få motta besøk av en uavhengig observatør fra Vesten. Som

tidligere nevnt i St. Olav er det nå flere år siden man hadde hørt noe om erkebiskop Berans skjebne.

 <p>Fredrikstad Glassmagasin TLF. 1662 - 2062</p>	<p>FREDRIKSTAD BLIK- & METALVAREFABRIK Andresen & Müller</p> <p>Mek. verksted — Blikkeballasje og metallvarer av enhver slags — Jernfat i alle størrelser og for ethvert øyemed — Isenkramartikler — Elektrisk og Autogensveisning — Stanseartikler</p>	<p>← FREDRIKSTAD</p>
<p>DRAMMEN</p>		<p>OSLO</p>
<p>FRANTZ HEGG Grønnsaker og frukt jager sykdom på flukt. Øvre Torvgt. Tlf. 83 24 62</p>		 <p>Et virkelig kvalitetsprodukt</p>
<p><i>Drammens malerforretning</i> Tlf. 83 39 16 - 83 33 32 Inneh. Asbjørn Gundersen</p>		<p>Tobakk - Frukt - Sjokolade TEXAS Akersgt. 73 B</p>
<p>GUSTAV THIELEMANN Pølse- og hermetikkfabrikk Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN</p>		<p>HAMAR</p>
 <p>TYRILYS ^{A/S} TYRI FABRIKKER Drammen Har også landets eneste bivokspresseri</p>		 <p>Alltid alt i Rør - varme - og Sanitærutstyr</p> <p>J. ARNT JENSEN ^A BRØDRENE DAHL A/S - AVD. HAMAR</p>
<p>GUSTAV BØHM & SØN A/S Bakeri og Konditori Drammen</p>	<p><i>Erling Vold</i> Magasinet for damer Hamar</p>	
<p>HAMAR</p>		
<p>INGENIØR FINLarsen ^{A/S} Autorisert rørleggerfirma Strandgt. 53 - Hamar TLF. 24 056</p>	<p>Hedmark Cementvarefabrik E. GRILL FASTING • Hamar Elverum - Kongsvinger</p>	
<p>KNUTSTAD & HOLEN FISK OG VILT HAMAR</p>		

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 55 77 87 - 69 43 72

OBS!

Ved
adresseforandringer,
vennligst oppgi også
den tidligere
adresse!

All slags
forsikring

ANTH. B NILSEN & CO'S
ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

A/s E. Sunde & Co. Ltd.

Oslo

Alt i rørbransjen

WISBECH
ARTISERELSKAP

Majorstua - Oslo

**MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER**

WITTUSEN & JENSEN A.S

Trykkeri

Kontorrekvisitasystemer

ERLING MOE

God fisk

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeide.

Tlf. 21 69 06

Melitta

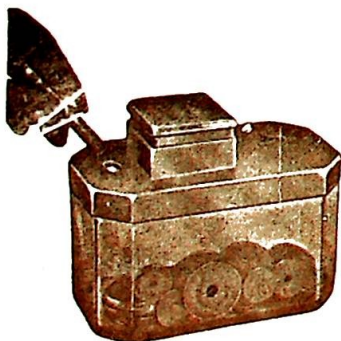
KAFFETRAKTER

og ekstra fin snusmalt
kaffe gir

BEDRE KAFFE

DRØYERE KAFFE

Å SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

« KLAR »

Fåes i banker over hele landet

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØNN

Gladsvei 23, Grefsen

Tlf. 21 18 32

SØREN HANSEN

Kolonialforretning

Langes gate 6 - Oslo

Telefon 33 77 34

Johan Olsen & Sønner

Entreprenørforretning

Etabl. 1896

KONGENSGT. 17 VII - SENTRALBORD 429990